FAZİLET PARTİSİ
TBMM GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 08.06.2001
Sayı: 3641

7/4488-10867

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Aşağıdaki sorularıma Başbakan Sayın Bülent Ecevit yazılı olarak cevap vermesi için gereğini arz ederim.

Saygılarımla. 09.06.2001.

**Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu**

Rize Milletvekili

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesinde 1985'ten sonra yoğunlaşan terör olayları, köylerin boşaltılmasına, yayla ve meralara çıkışın yasaklanmasına, hayvancılığın ölmesine, tarım alanlarının kullanılamaz hale gelmesine neden olmuştu. Dolayısıyla bölge halkı da köyünü terk etmek zorunda bırakılmış, bölgedeki şehir merkezlerine göç ederek çok kötü şartlarda hayatlarını devam ettirmek durumunda kalmışlardı.

Son iki yıldır bölgede, terör olaylarının azalması ve nispi bir huzurun sağlanması sonrasında, büyük şehirlerde çok zor şartlarda yaşayan vatandaşlarımız köylerine, evlerine dönmek, tarlalarını, bahçelerini kullanmak, meralarında, yaylalarında eskiden olduğu gibi hayvancılık yapmak istiyorlardı. Hükümet de bölge halkının bu talepleri doğrultusunda "köye dönüş projesi" hazırladığını ve köylerine dönen vatandaşlarımıza bazı kolaylıklar tanınacağını ilan etmişti. Bu konuda bir genelge hazırlandığı da duyurulmuştu. Gazetelerde, valiliklerin köylerine geri dönenlere, nakdi yardımların yanında büyük-küçük baş hayvan ve tohumluk tahıl yardımı yapıldığı yer almıştı.

Ancak bugün yaşanan bazı olaylar "köye dönüş projesi"nin yürümediğini, projenin bizzat devlet görevlileri tarafından engellendiğini ortaya koymaktadır. Resmiyette köye dönüşün serbest olmasına, valiliklerin izin vermesine rağmen bu haktan yaralanmak isteyenlerin güvenlik görevlilerinin fiili engellemesi ile karşılaştıkları, can ve mal güvenliklerinin sağlanmadığı iddia edilmektedir. Özellikle köy korucularının köylerine dönen ve dönmek isteyen vatandaşlarımızı tehdit ettikleri, evlerini yaktıkları bildirilmektedir. Ayrıca köylerine dönmek isteyenlere valiliklerin matbu bir form doldurtularak; "köylerini terör nedeniyle terk ettiklerine" ilişkin maddeyi işaretlemeleri yönünde maddi ve manevi tazminat isteğinde bulunmayacağı yönünde taahhüt almak için baskı yapıldığı da dile getirilmektedir.

Köylerine dönmek isteyen vatandaşlarımız büyük bir hayal kırıklığı yaşamakta ve çok kötü şartlarda yaşayarak köyüne döneceği günü beklemektedir.

Bu nedenle;

1. "Köye Dönüş Projesi'nde son durum nedir? Bugüne kadar boşaltılan kaç köye dönüş izni verildi? Bu proje çerçevesinde köylerine dönen aile sayısı illere göre nedir?

2. Köye dönüş konusunda valiliklerin izin vermesine rağmen bölgedeki güvenlik kuvvetlerinin zorluk çıkardığı iddiaları doğru mudur? Valilik ile güvenlik kuvvetleri

arasındaki bu çelişkinin nedeni nedir? Bu iddialarla ilgili olarak herhangi araştırma ve soruşturma yapılmış mıdır? Yapılmış ise sonuçları ne olmuştur?

3. Köy korucularının, köylerine dönen ve dönmek isteyen vatandaşlarımızı dövdükleri, öldürmekle tehdit ettikleri, mal ve hayvanlarını gasp ettikleri, evlerini yaktıkları iddiaları doğru mudur? Bu konuda vatandaşlarımızdan kaymakamlıklara, valiliklere, güvenlik kuvvetlerine veya savcılıklara yapılmış herhangi bir şikayet veya suç duyurusu yapılmış mıdır? Yapılmış ise sonuçları ne olmuştur?

4. Yetkililerin; Doğu ve Güney Doğu'da güvenlik sağlandığı herhangi bir sorun yok", açıklamaları doğru ise; bu bölgenin kalkınması ve vatandaşların köylerine dönmelerinin sağlanması için daha kapsamlı çalışmaların yapılması gerekmiyor mu? Örneğin geriye dönüşün yasal bir çerçeveye oturtulması mümkün değil midir? Böylece keyfi uygulamaların önüne geçilmiş olmaz mı?

5. Şu an köylerine dönmek isteyen vatandaşlarımız hangi kolaylıklar sağlanmakta, ne tür yardımlar yapılmaktadır. Bu yardımlar hangi esas ve usullere göre yapılmaktadır?

6. Köye geri dönüş projesi hangi illeri kapsamaktadır? Hangi köyün dönüşe hazır olduğunu kim hangi kritere göre belirlemektedir? Bu belirlemede önyargıların ve kayırmaların önüne nasıl geçilecektir?

7. Geri dönüş öncesi, boşaltılan tüm köyler ve bunların çevreleri mayınlarından temizlenmiş midir? Temizlenmemiş ise mayınların temizlenmesi konusunda bir plan ve proje yapılmış mıdır?